

یکی از عوارض بیماریهای کلیوی، مشکلات پوستی است

بیماران مبتلا به نارسایی کلیه، در طول درگیری درازمدت یا دائمی با این بیماری همواره دچار عوارض فراوانی می‌شوند که هر یک به نوبه خود دردسرها و مشکل‌زا هستند. از آنجا که نارسایی کلیه با جان فرد مبتلا سر و کار دارد، همواره مورد توجه مردم بوده است.

تاثیر بیماری کلیوی بر پوست

این بیماری عوارضی هم دارد که چندان به چشم نمی‌آیند، ولی برای فرد مبتلا بسیار مهم هستند. یکی از این عوارض و ضایعات، مشکلات پوستی است. این مشکلات معمولاً خطر جانی برای بیمار ندارند، اما مستقیماً در کیفیت زندگی او تاثیرگذارند.

نمی‌توان به این دلیل که فرد دچار نارسایی کلیه، با بیماری نسبتاً جدی و مادام‌العمری دست به گریبان است، کیفیت زندگی او را در نظر نگرفت و از عوارض جانبی بیماری‌اش غافل شد، چون هر یک از این عوارض می‌توانند حتی بیشتر از خود بیماری چه از نظر سلامت جسمی و چه از نظر سلامت روانی - به فرد مبتلا آسیب برسانند.

یکی از اهداف درمان این بیماران، کم کردن عوارض پوستی است، زیرا علاوه بر تاثیر جسمی، می‌تواند نقش روانی در تداوم و پیگیری درمان‌شان داشته باشد. اگر بتوان عوارض و ضایعات پوستی این بیماران را کاهش داد، از نظر اجتماعی وضعیت مطلوب‌تری پیدا می‌کنند و می‌توانند به زندگی عادی بپردازند.

عوارض پوستی ناشی از نارسایی کلیه در مراحل اولیه بیماری بروز نمی‌کنند و افرادی که به نوع خفیف‌تر بیماری‌های کلیوی مبتلا هستند، معمولاً دچار این عوارض نمی‌شوند. این تغییرات و عوارض به تدریج و در طول زمان به وجود می‌آیند و با پیشرفت بیماری و بی‌توجهی تشدید می‌شوند.

مشکلات پوستی ممکن است شامل تغییر رنگ پوست، ضایعات پوستی، خارش و ریزش موها تا کبودی‌های موضعی، تورم اندام‌ها و... باشند و بسیاری از آنها با توجه بیشتر تا حدودی بهبود پیدا می‌کنند.

تغییر رنگ پوست

تغییر رنگ پوست به‌خصوص پوست چهره، یکی از شکایت‌های رایج بیماران کلیوی است. تغییر رنگ به زرد مایل به نارنجی، علت بروز این عارضه، ناتوانی کلیه در دفع سموم بدن و رسوب این سم‌ها در لایه‌های پوست نواحی مختلف بدن از جمله صورت است. البته ممکن است کم‌خونی نیز در این تغییر رنگ پوست موثر باشد. یکی از هورمون‌های مهمی که در خون سازی نقش دارد، اریتروپوئیتین است. ایجاد نارسایی در عملکرد کلیه، به تدریج باعث اختلال و کاهش میزان ترشح این هورمون که از کلیه‌ها ترشح می‌شود و این وضعیت در نهایت باعث کم‌خونی و تیره شدن رنگ پوست خواهد شد.

برطرف شدن این مشکل درمان کم‌خونی و نارسایی کلیه است. برای درمان موضعی تیرگی‌های ایجاد شده، می‌توان هفته‌ای چند بار و در شب از کرم‌های روشن‌کننده استفاده کرد.

خشکی و خارش پوست

خشک شدن پوست را از دیگر عوارض پوستی بیماری‌های کلیوی است. در بیماران مبتلا به نارسایی کلیه، پوست طراوت و لطافت خود را از دست می‌دهد، حالت شکننده پیدا می‌کند و دچار خارش‌های گسترده یا محدود می‌شود.

این خارش باعث می‌شود فرد مدام پوست خود را بخاراند و همین کار باعث به‌وجود آمدن خراش‌های پوستی می‌شود.

مصرف داروهای مدر (ادرارآور) در خشکی پوست بیمار موثر است. اگر بیمار مبتلا به نارسایی کلیه از داروهای مدر استفاده کند، ممکن است خشکی پوستش در مراحل اولیه بیشتر شود، ولی به تدریج و با تطبیق یافتن سیستم فیزیولوژیک بدن با داروها، این مشکل برطرف خواهد شد.

خشکی پوست بیماران کلیوی و خارش آن را با یکدیگر مرتبط است و استفاده از کرم‌های مرطوب‌کننده، نرم‌کننده و چرب‌کننده را گام اول در پیشگیری از خشکی بیش از حد پوست بیماران است. استفاده از پرتوهای فرابنفش خورشید در فصل‌های آفتابی سال، در درمان خارش پوست بیماران کلیوی موثر است. برای درمان خارش پوست این بیماران در فصل‌های سرد سال، یکی از شیوه‌های موثر، استفاده از مولد پرتوهای لیزر فوق بنفش با باند باریک است که در برخی بیمارستان‌ها وجود دارد.

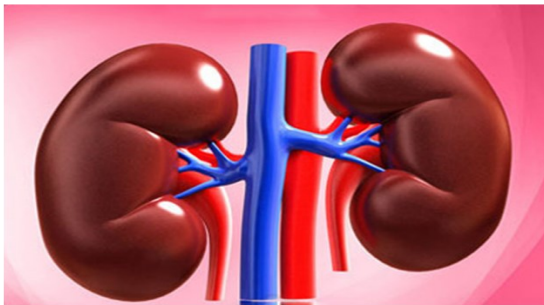
خشک شدن پوست از عوارض پوستی بیماری‌های کلیوی است

ضایعه‌های پوستی

ضایعات پوستی‌ای که برخی بیماران مبتلا به نارسایی کلیه به آن دچار می‌شوند، به دلیل رسوب برخی ترکیب‌ها از قبیل فسفات‌ها و دیگر ترکیب‌های فسفردار، ضایعات برجسته‌ای در سطح پوست نواحی مختلف بدن این بیماران به وجود می‌آید. در مراحل اولیه نارسایی پیشرفته کلیه، قطره‌های برفک‌مانندی به نام «شبنم اورمیک» روی پوست و بیشتر در نواحی ساق پا ایجاد می‌شود. این ضایعات بیشتر در افرادی که نارسایی پیشرفته کلیه دارند و هنوز تحت درمان دیالیز قرار نگرفته‌اند، دیده می‌شود.

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی آذربایجان غربی

تأثیر بیماری‌های کلیوی بر پوست و مو

واحد آموزش سلامت

تلفن: ۴۴-۴۴۲۲۲۲۴۳

۱۴۰۴

ضعف ناخن‌ها

بیماری‌های کلیوی، تغییراتی هم در ناخن‌ها می‌دهند. در برخی مبتلایان، بستر ناخن‌ها که در افراد سالم به وضوح دیده می‌شود، دیده نمی‌شود، محو می‌شود یا به سمت جلوی ناخن پیشروی می‌کند و در این حالت، ناخن منظره سفیدرنگ پیدا خواهد کرد. این عارضه بیشتر در بیمارانی که ابتدا آلبومین سرم آنها کاهش می‌یابد، دیده می‌شود. درمان این عارضه به درمان نارسایی کلیه بستگی دارد، ولی به بیماران توصیه می‌شود ضمن پیگیری درمان بیماری خود، بعد از شستشوی دست، پوست دست و سطح ناخن خود را با یک کرم مرطوب‌کننده، مرطوب کنند.

ریزش مو و عوارض دیگر

کم‌مویی و ریزش مو در نواحی انتهایی اندام‌ها به ویژه در دست‌ها و پاها از عوارض نارسایی کلیه است. در نواحی ساق و روی پای این بیماران مویی نمی‌روید. در برخی موارد ریزش و شکنندگی موی سر، به دلیل کاهش فاکتورهای خونی مانند اسید فولیک و روی افزایش می‌یابد و حتی گاهی طاسی‌های موضعی را در پی دارد. از عوارض دیگر پوستی در بیماران کلیوی، نازک شدن پوست پلک‌هاست که بیماران می‌توانند برای بهبود آن از نرم‌کننده‌های پوست مانند اوسرین استفاده کنند. کبودی‌هایی نیز که در پوست این بیماران دیده می‌شود، به دلیل اختلال انعقادی و عملکرد پلاکت‌هاست و معمولاً در نواحی‌ای مثل ساق پاها، دست‌ها و شکم دیده می‌شود که احتمال وارد شدن ضربه‌های هر چند خفیف به آنها بیشتر است.

منبع: کتاب دیالیز جان تی. داگر داس-پیتز جی. بلیک-تاد اس. اینگ،

و بعد از شروع دیالیز برطرف خواهند شد. معمولاً بیماری‌های کلیوی باعث دفع پروتئین زیاد از بدن می‌شوند و در نتیجه میزان آلبومین خون کاهش پیدا می‌کند و یکی از عوارض جدی کاهش آلبومین، ایجاد ورم در پوست است. ضایعات سوراخ‌کننده پوست: این ضایعات، دانه‌های برجسته زیرپوستی‌ای هستند که حالت گنبدی شکل دارند و قسمت میانی‌شان کمی گود است. اندازه آنها گاهی به یک نخود هم می‌رسد و بیشتر در نواحی ساق پا دیده می‌شوند. ضایعات سوراخ‌کننده پوست به شدت خارش‌دار هستند و با پمادهای کورتیکواستروئیدی قوی که خاصیت ضدالتهابی و ضدتکثیر پوستی دارند، درمان می‌شوند.

ورم پوست

معمولاً بیماری‌های کلیوی باعث دفع پروتئین زیاد از بدن می‌شوند و در نتیجه میزان آلبومین خون کاهش پیدا می‌کند و یکی از عوارض جدی کاهش آلبومین، ایجاد ورم در پوست است. دلیل این عارضه تجمع آب در بافت زیر پوست است. این عارضه در ناحیه جلوی شکم با وضوح بیشتری دیده می‌شود. همچنین در ساعت‌های اولیه صبح، تورم در اطراف چشم‌ها به‌خصوص در کودکانی که دفع پروتئین دارند، قابل مشاهده است. این تورم در ساعت‌های بعدی روز به‌خصوص در بیماران دارای تحرک بیشتر، به‌تدریج در پاها بروز می‌کند. از دلیل ایجاد این تورم و چین‌خوردگی‌ها در پوست بیماران مبتلا به نارسایی کلیه این است که لایه شاخی پوست در این بیماران توانایی نگهداری آب را در خود از دست داده است. درمان این مشکل نیز به کیفیت درمان نارسایی کلیه بستگی دارد، ولی استفاده از کرم‌های محتوی اوسرین، لانولین، گلیسرین، پارافین یا وازلین می‌تواند بهبود نسبی ایجاد کند.